

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-16

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson
samt justitierådet Marie Jönsson

Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel

Enligt en lagrådsremiss den 26 februari 2026 har regeringen (Utrikesdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i vapenlagen (2026:000).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Simon Hult.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

18 kap. 12 c §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift om sådan programvara, teknik eller tekniskt bistånd som omfattas av kontroll enligt vissa uppräknade lagar och en EU-förordning. Enligt Lagrådet skulle paragrafen bli tydligare och mer lättläst om den formulerades enligt följande.

Sekretess gäller för uppgift om programvara, teknik eller tekniskt bistånd som omfattas av kontroll enligt

1. lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
2. lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, eller
3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

Sekretess enligt första stycket gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden kan komma till brottslig användning eller för att tekniskt bistånd tillhandahålls i strid med nämnda lagar.

Förslaget till lag om ändring i vapenlagen

2 kap.

1 §

Paragrafen innehåller en uppräkning av vilka förfaranden som kräver tillstånd enligt vapenlagen. Enligt första stycket krävs tillstånd för att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (innehavstillstånd), yrkesmässigt bedriva handel med skjutvapen (vapenhandlartillstånd), yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition (vapenmäklartillstånd), yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (vapenreparatörstillstånd), eller föra in

skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (införseltillstånd). Enligt andra stycket gäller krav på tillstånd även i andra fall om det är särskilt föreskrivet.

Genom *första stycket 2* införs krav på tillstånd för att tillverka skjutvapen (vapentillverkningstillstånd). Bestämmelsens formulering innebär att det alltid ska krävas tillstånd för att få tillverka skjutvapen. Av allmänmotiveringen i lagrådsremissen framgår att den bakomliggande utredningen har föreslagit att det även bör krävas att det är fråga om yrkesmässig tillverkning, motsvarande vad som gäller för vapenhandlare och vapenreparatörer, för att få vapentillverkningstillstånd. Regeringen bedömer dock att ett sådant krav skulle medföra att enskilda personer inte kan få tillstånd att tillverka enstaka skjutvapen och att det saknas skäl att hindra laglydiga vapentillverkare från sådan tillverkning (remissen s. 48).

Uttalandena i lagrådsremissen, vilka även har bekräftats vid föredragningen, ger intrycket av att utgångspunkten är att det är ett krav att verksamheten bedrivs yrkesmässigt för att överhuvudtaget få bedriva handel med skjutvapen, förmedla skjutvapen eller ammunition eller ta emot skjutvapen för reparation eller översyn.

När det gäller vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd är det dock endast i de fall som verksamheten är yrkesmässig som tillstånd krävs enligt paragrafen. Det innebär att det, under förutsättning att det inte finns andra bestämmelser som medför att tillstånd erfordras, är tillåtet att t.ex. ta emot skjutvapen för reparation eller översyn utan tillstånd så länge som det inte görs yrkesmässigt. Att så är fallet framgår av 11 kap. 3 § där det är reglerat vem som får inneha ett skjutvapen för reparation och översyn. Det stöds även av förarbetena i samband med att kravet på tillstånd för att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för

reparation eller översyn infördes (prop. 2025/26:141 s. 257 och prop. 1999/2000:27 s. 92, jfr även prop. 2022/23:102 s. 94).

Lagrådet har inget att invända mot att det alltid ska krävas ett vapentillverkningstillstånd för att få tillverka ett skjutvapen men vill påpeka att det – i den mån det saknas särskilda föreskrifter – hade varit möjligt för enskilda personer att tillverka enstaka skjutvapen även om kravet på tillstånd hade begränsats till att avse den som ägnar sig åt yrkesmässig tillverkning. Enligt Lagrådet bör skrivningarna i lagrådsremissen nyanseras och i vart fall bör det närmare anges vilka särskilda föreskrifter som tar sikte på tillverkning av vapen och som medför att verksamheten alltid måste ha tillstånd.

2 §

I *andra punkten* införs ett undantag från tillståndskravet för tillverkning som avser ändring eller ombyggnad av skjutvapen enligt 11 kap. 1 § om tillståndshavaren har tillstånd att inneha det ändrade vapnet. Enligt 11 kap. 1 § första meningen upphör ett tillstånd att gälla om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Enligt andra meningen upphör dock inte tillståndet att inneha vapnet att gälla om innehavaren har ett vapentillverkningstillstånd eller ett vapenhandlartillstånd och även det ändrade vapnet omfattas av det tillståndet.

Regleringen innebär enligt Lagrådet att det finns två undantag från regeln i 11 kap. 1 § första meningen; dels om innehavstillståndshavaren har ett vapentillverkningstillstånd eller ett vapenhandlartillstånd som omfattar det ändrade vapnet (11 kap. 1 § andra meningen), dels om innehavstillståndet omfattar även det ändrade vapnet (nu aktuell 2 § punkt 2).

Enligt Lagrådet är det svårt att förstå hur undantagen förhåller sig till varandra särskilt med anledning av att hänvisningen i aktuell

paragraf omfattar även undantaget i 11 kap. 1 § andra meningen. Enligt Lagrådet bör hänvisningen i andra punkten i lagtexten kompletteras med att det är 11 kap. 1 § första meningen som avses. Vidare bör det tydliggörs i författningskommentaren vilken situation som avses.

Vidare anges i punkt 2 att tillstånd inte krävs för tillverkning som avser "ändring eller ombyggnad" av skjutvapen om tillståndshavaren har tillstånd att inneha det "ändrade" vapnet. I 11 kap. 1 § används det "ändrade" vapnet. Vid föredragningen har upplysts om att "det ändrade vapnet" är ett samlingsbegrepp och avser skjutvapen som genom tillverkning har ändrats eller byggts om. Enligt Lagrådet bör detta förtydligas i vart fall i författningskommentaren.

7 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för att få vapentillverkningstillstånd, vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd. I författningskommentaren anges att till skillnad från vad som gäller övriga tillstånd enligt bestämmelsen uppställs inget krav på yrkesmässighet för att få vapentillverkningstillstånd.

Med hänsyn till vad som har anförts avseende 2 kap. 1 § framstår kommentaren som missvisande. Den tar inte heller sikte på vad som regleras i 7 kap. 1 §.

15 kap. 1 §

I paragrafen återfinns en definition av tillverkning. Definitionen gäller endast för 15 kap. Kapitlet innehåller bestämmelser om märkning bl.a. vid tillverkning av skjutvapen.

I lagrådsremissen föreslås att det ska krävas tillstånd enligt vapenlagen för att få tillverka skjutvapen. Det föreslås flera

bestämmelser i olika kapitel som behandlar tillverkning av skjutvapen. Det förs dock inte in någon definition av vad som avses med tillverkning i samband med dessa bestämmelser.

Enligt Lagrådet är det svårt att förstå hur definitionen i aktuell paragraf ska tolkas, dvs. på vilket sätt den skiljer sig från vad som avses med tillverkning i övrigt i lagen och varför det behövs en särskild definition när det gäller märkning i samband med tillverkning. Enligt Lagrådet bör det i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas om paragrafen behövs och, om så är fallet, anges varför den behövs och hur den förhåller sig till tillverkningsbegreppet i övrigt i lagen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.